

WYSTAWA

LAT
1945-2025

HARCERSTWA
W KOTLINIE
JELENIOGÓRSKIEJ

Harcerstwa
na Dolnym Śląsku
...na całe życie

TU SIĘ ZACZEŁO (1)

80 LAT HARCERSTWA w Kotlinie Jeleniogórskiej

To tu, w Jeleniej Górze, zaraz po II wojnie światowej rozpoczęło się dolnośląskie harcerstwo. Z tej okazji przygotowaliśmy dla Państwa wystawę zdjęć, które obrazują przekrój działań podejmowanych przed 8 dekad. Oczywiście jest to duży skrót, gdyż nie sposób oddać skrupulatnie wszystkiego, co wydarzyło się w tym okresie. Staraliśmy się wybrać to, co ważne i ciekawe oraz to, do czego udało nam się dotrzeć. Pokazać, jak harcerstwo wyglądało kiedyś, jak wygląda dzisiaj. Być może niektórzy rozpoznają siebie na licznych zdjęciach. Może wróćcie Państwo wspomnieniami do czasów, kiedy sami nosiliście mundury, bądź też nosili je Wasze koleżanki i koledzy ze szkoły. Prezentujemy też obecny dorobek hufca, gdyż nadal jest to silna jednostka, która aktywnie działa w całym regionie.

Niniejsza wystawa jest wstępem do tego, co już będzie się działo już niebawem: w dniach 30 maja – 1 czerwca 2025 roku będziemy gościć około 1,5 tysiąca harcerek i harcerzy z całego województwa. Jelenia Góra kolejny raz stanie się stolicą dolnośląskiego harcerstwa. Więcej szczegółów na plakatach oraz na facebooku.

Autorzy wystawy: hm. ANDRZEJ GAWŁOWSKI,
hm. MARIAN ŁATA, hm. ROBERT ZAPORA

1945 ROK

Początki zorganizowanej działalności Związku Harcerstwa Polskiego na ziemi jeleniogórskiej przypadają na miesiące letnie 1945 roku.

W dniu 26 lipca 1945 roku pojawił się na murach miasta plakat informujący o rozpoczęciu działalności przez ZHP w Jeleniej Górze i o rejestracji wszystkich harcerzy oraz młodzieży chętnej do wstąpienia do ZHP.

Grupa instruktorów harcerskich w składzie m.in. Kazimierz Sobolewski, Kazimierz Bożejkowski, Zygmunt Szafran, Kazimierz Fronczak postanowiła utworzyć komendę hufca i pod koniec lipca uzyskali na potrzeby ZHP lokale w Szklarskiej Porębie i Jeleniej Górze przy ul. Długiej 4/5 w którym na pierwszym piętrze urządzono biura, a na wyższych piętrach mieszkania dla instruktorów harcerskich. Na parterze tego budynku Centrala Dostaw Harcerskich w Warszawie otworzyła w sierpniu 1945 roku swój oddział w postaci sklepu harcerskiego. Budynek ten otrzymał nazwę „Dom Harcerza i Ligi Morskiej”.

Żywiołowy i liczebny rozwój Związku Harcerstwa Polskiego w Jeleniej Górze został zaprezentowany społecznością miasta podczas defilady w 1946 roku, która przeszła dzisiejszą ulicą Bankową.

Dynamiczny rozwój ZHP na ziemi jeleniogórskiej został doceniony przez Władze Naczelne ZHP. W październiku 1945 roku przybył do Jeleniej Góry Naczelnik ZHP Roman Kierzkowski. 25 października 1945 roku podjął on decyzję o utworzeniu Chorągwi ZHP Dolnego Śląska z siedzibą w Jeleniej Górze przy ul. Długiej 4/5 (budynek Domu Handlowego „Dom Dziecka”). Komendantem Chorągwi został mianowany Kazimierz Sobolewski.

W dniu 05 listopada 1945 roku rozkazem Komendanta Chorągwi ZHP powołano Hufiec Jelenia Góra. Komendantem Hufca mianowano Henryka Wareckiego (od 10.12.1945).

TU SIĘ ZACZEŁO ⁽²⁾

Defilada harcerska w Jeleniej Górze 1946

Sobolewski-Cyrus Kazimierz

ur. 27.09.1912 r. w Osieczanach, pow. Myślenice,
zm. 19.06.1979 r. w Myślenicach.

**Oficer Wojska Polskiego i Armii Krajowej,
harc mistrz.**

Po ukończeniu Instytutu Administracji Gospodarczej wstąpił do zawodowej służby wojskowej. Równolegle czynnie działał w ZHP. W 1933 r. uzyskał stopień podharc mistrza, a w 1939 roku – harc mistrza. Od kwietnia 1938 r. do wybuchu II wojny światowej pełnił obowiązki komendanta IV Hufca Harcerzy w Krakowie. Działał również w Polskim Związku Krótkofalowców. Brał udział w wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. Po ucieczce z niewoli niemieckiej wrócił do Myślenic.

Jesienią 1939 r. nawiązał kontakt z konspiracyjną Komendą Chorągwi Harcerzy w Krakowie, która utrzymywała łączność z Organizacją Orła Białego – Służbą Zwycięstwu Polski Okręgu Krakowskiego. Od maja 1942 r. wchodził w skład Komendy Chorągwi Szarych Szeregów (Ul „Smok”). W grudniu 1939 r., zorganizował w Myślenicach punkt nasłuchu radiowego i sieć łączności ze Związkiem Walki Zbrojnej w Krakowie. Uczestniczył w wydawaniu i kolportowaniu pisma „Informacje Radiowe” później „Przegląd Polski”.

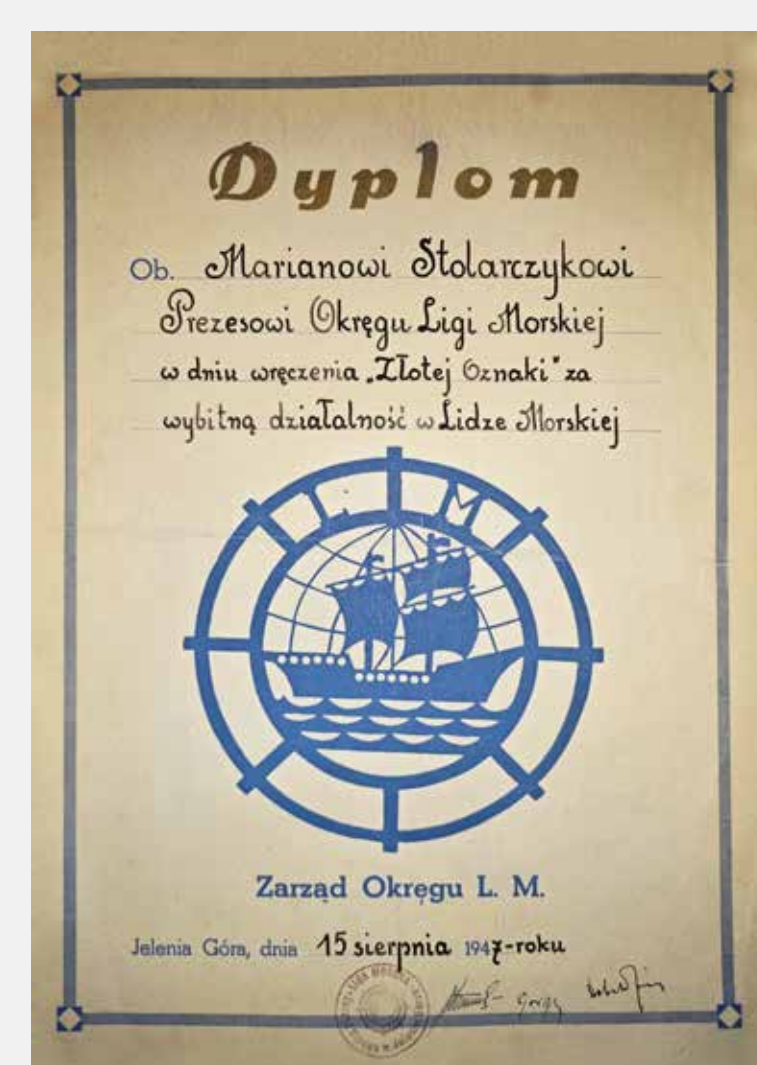
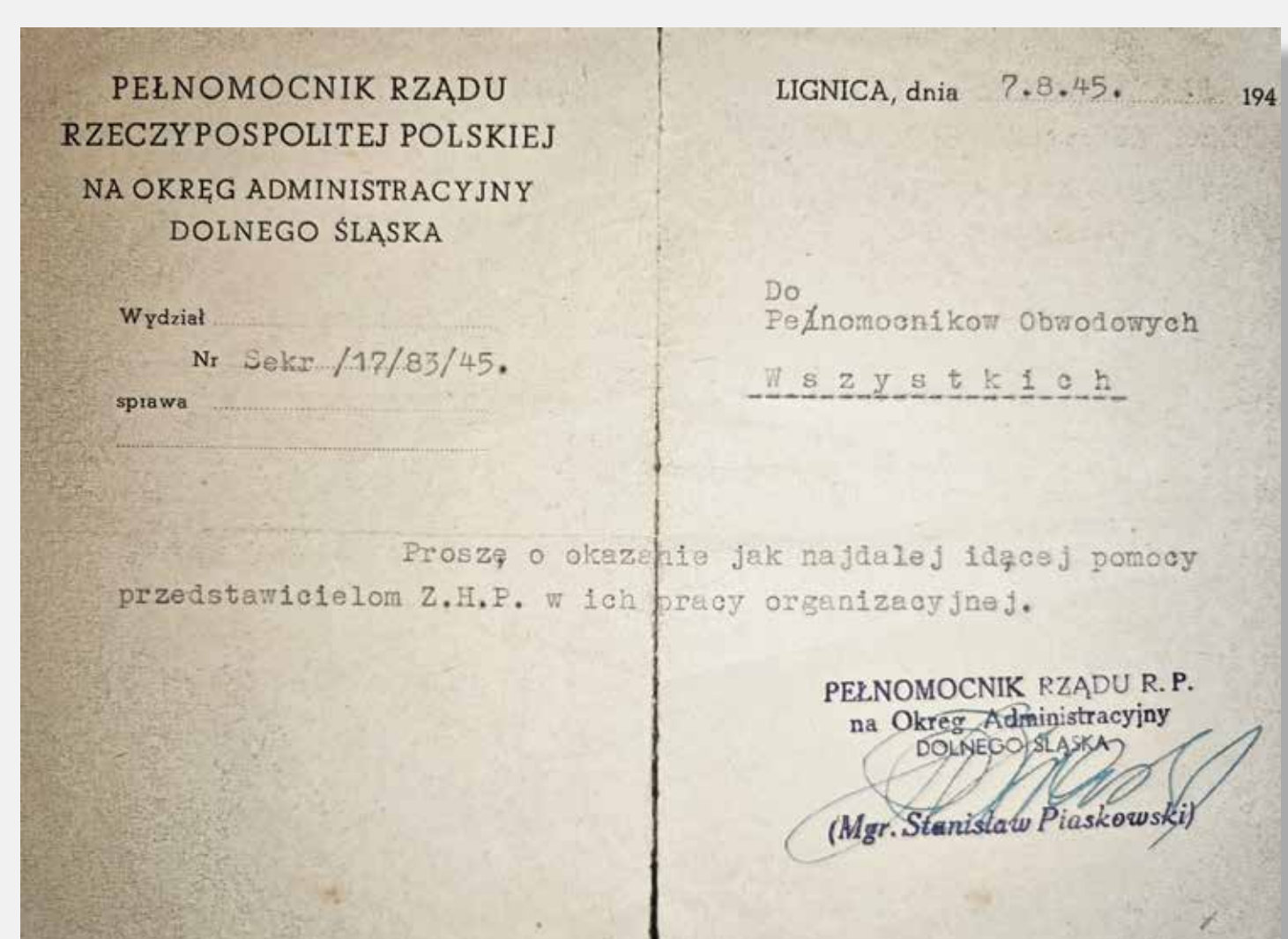
W maju 1942 r. objął funkcję oficera łączności Komendy Obwodu AK w Myślenicach. W maju 1944 r. wszedł w skład oddziału partyzanckiego AK „Myślenicki Odwet”. Po rozbiciu oddziału we wrześniu 1944 r. ukrywał się na terenie Myślenic do 20 stycznia 1945 r.

W lipcu 1945 r. przybył do Jeleniej Góry, gdzie podjął pracę jako kierownik Domu Handlowego. Kontynuował działalność w Harcerskim Kręgu Instruktorskim i był inicjatorem organizacji Komendy Chorągwi Harcerzy Dolnego Śląska, pełniąc rolę tymczasowego jej komendanta.

Formalnie funkcję komendanta chorągwi objął 25 października 1945 r. i sprawował ją do 30 lipca 1948 r.

W 1950 r. został aresztowany. Oskarżony o działalność antypaństwową skazany został na 10 lat pozbawienia wolności. W 1956 r. uzyskał przedterminowe zwolnienie z więzienia, a następnie został zrehabilitowany.

Zmarł 19.06.1979 r. i został pochowany na cmentarzu w Myślenicach.

KOMENDANCI JELENIOGÓRSKIEGO HUFCA ZHP (1)

Karkonoski
Hufiec ZHP
w Jeleniej Górze

WAŻNE POSTACIE jeleniogórskiego hufca ZHP

Zjazd Hufca, DODN 2003 r.

Zjazd Hufca, MDK Jelenia Góra 2011 r.

Zjazd Karkonoskiego Hufca, Komenda na kadencję 2023–2027.

Henryk
WARECKI

05.11.1945–12.03.1946

Tadeusz
MARKIEWICZ

12.03.1946–01.12.1948

Janina
KITAJKOWSKA

1946–1948

Stanisław
ZAWADZKI

01.12.1948–01.09.1949

Wacława
DYSZY

01.09.1949–01.01.1951

Marceli
MARSZOWIECKI

08.02.1957–20.05.1958

Zdzisław
ROMANKIEWICZ

20.05.1958–07.11.1960

Czesław
MIKULSKI

07.11.1960–06.04.1962

p.o. Zdzisław
ROMANKIEWICZ

06.04.1962–01.05.1965

Bolesława
LEWANDOWSKA

01.05.1965–01.05.1967

Fryderyk
STRADOWSKI

01.05.1967–01.10.1967

p.o. Marian
PĘKAŁSKI

01.10.1967–01.12.1968

KOMENDANCI JELENIOGÓRSKIEGO HUFCA ZHP (2)

**Jerzy
MENICH**

01.12.1968–12.04.1969

**Adam
SOLARZ**

12.04.1969–04.09.1975

**Waldemar
WIŚNIEWSKI**

04.09.1975–17.12.1977

**Krystyna
TRUSZCZYŃSKA**

17.12.1977–17.12.1979

**Janusz
MILEWSKI**

17.12.1979–23.11.1980

**Andrzej
GAWŁOWSKI**

23.11.1980–21.11.1982

**p.o. Jan
PŁONKA**

01.01.1983–17.02.1983

**Danuta
SITEK**

17.02.1983–25.02.1989

**Marek
SZMEL**

25.02.1989–12.06.1993

**Janusz
ŻUKOWSKI**

12.06.1993–18.03.1995

**Waldemar
MIESZAŁA**

18.03.1995–08.10.1995

**Jerzy
BORYS**

08.10.1995–09.05.1998

**Krzysztof
MALCZUK**

09.05.1998–10.03.1999

**p.o. Roman
LARYSZ**

10.03.1999–09.10.1999

**Marian
ŁATA**

09.10.1999–01.10.2011

**Maria
ŁABAZIEWICZ**

01.10.2011–29.09.2018

**Robert
ZAPORA**

od 29.09.2018

HUFIEC W DATACH I LICZBACH ⁽¹⁾

KALENDARIUM 1946–2023

- 1946** Jeleniogórski hufiec był w tym czasie najliczniejszym hufcem na Dolnym Śląsku, na dzień 01 maja 1946 liczył 480 harcerzy.
- 1947** Hufiec w Jeleniej Górze liczył 18 jednostek harcerskich i 490 osób w nich skupionych.
- 1949** W hufcu działało około 1500 członków skupionych w 16 drużynach dziewcząt, 18 drużynach chłopców, 10 drużynach zuchowych.
- 1956, 1957** to lata dużego spadku liczebnego harcerstwa w Jeleniej Górze, z ponad 5400 członków w 1955 roku do 2425 w 1957 roku.
- 1961** W hufcu Jelenia Góra działało około 4350 członków, skupionych w 150 drużynach zuchowych i harcerskich.
- 1964** 4300 zuchów, harcerzy i instruktorów w 146 drużynach.
- 1965** Hufiec liczył 5190 członków.
- 1967** Zanotowano spadek do 4941 członków.
- 1968** 3779 członków ZHP w Jeleniej Górze.
- 1969–1975** wzrost liczebny hufca z ponad 5000 harcerzy do 11300 członków ZHP. Działało w tym czasie 431 drużyn.
- 1977** Działało: 69 drużyn zuchowych, 83 drużyny harcerskie, 130 drużyn Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej (HSPS), 475 instruktorów i działaczy. Łącznie hufiec liczył w tym czasie 9094 członków.
- 1979** 552 instruktorów działających w hufcu, 350 działających drużyn w tym 81 zuchowych, 99 harcerskich, 170 HSPS. Szacunkowo można określić liczbę członków hufca na około 10500 zuchów, harcerzy i instruktorów.
- 1980** 350 drużyn i gromad skupiających 10500 osób oraz 552 instruktorów.
- 1983** 74 drużyny, liczba kadry instruktorskiej wynosiła 150 instruktorów, ilość członków ZHP ogółem to 2150 osób.
- 1988** Drużyny: 19 zuchowych, 17 harcerskich, 7 starszoharcerskich. W pracę na rzecz hufca angażowało się 142 instruktorów, a hufiec skupiał łącznie 1300 zuchów, harcerzy i instruktorów.
- 1993** 36 działających jednostek organizacyjnych tj. gromad zuchowych, drużyn harcerskich i starszoharcerskich. Jednostki te skupiały w swoim gronie 892 członków.
- 1999** W hufcu działały 23 jednostki organizacyjne tj. gromady zuchowe, drużyny harcerskie i starszoharcerskie. Jednostki te skupiały w swoim gronie 373 członków.

HISTORIA

WSPÓŁCZESNOŚĆ

Betlejemskie Światło Pokoju, 2002 r.

Start Harcerski – Piechowice 2003 r.

Delegacja hufca na Zlocie Chorągwi Dolnośląskiej w Rogoźnicy, 2004 r.

HUFIEC

W DATACH I LICZBACH (2)

2002 25 działających drużyn zuchowych, harcerskich, starszoharcerskich, 2 kręgi instruktorskie, 4 szczepy drużyn harcerskich. Jednostki harcerskie skupiają 444 członków.

2004 W działalność ZHP w Jeleniej Górze było zaangażowanych: 19 drużyn, 4 kręgi, 4 szczepy, razem 422 osoby.

2005 15 drużyn, 3 kręgi, 4 szczepy, razem 497 zuchów, harcerzy i instruktorów.

2006 Działa 18 drużyn, 3 kręgi instruktorskie, 4 szczepy, skupiają łącznie 477 osób.

2007 431 osób działających w 22 drużynach i 2 kręgach.

2008 Wykazano łącznie 312 osób zaangażowanych w działalność harcerską w Jeleniej Górze,

2009 Na terenie hufca działały 24 jednostki podstawowe, które skupiały razem 331 osób.

2011 18 działających jednostek podstawowych w tym: 2 gromady zuchowe, 9 drużyn harcerskich, 3 drużyny starszoharcerskie, 1 drużyna wielopoziomowa, 1 drużyna nieprzetartego szlaku, 1 krąg instruktorski, 1 krąg seniorów i starszyny, 2 szczepy. Razem 269 osób w tym 31 osób kadry.

2015 W hufcu działało 27 jednostek skupiających około 340 zuchów, harcerzy, harcerzy starszych wędrowników oraz 26 instruktorów.

2017 Hufiec skupia ponad 430 zuchów, harcerzy, harcerzy starszych wędrowników i instruktorów. Czynnie działa 37 instruktorów oraz 30 jednostek podstawowych. Tworzą się dwa kluby specjalnościowe: modelarsko-elektroniczny oraz żeglarski.

2019 Hufiec Karkonoski to 425 członków, w tym czynnie działających 37 instruktorów oraz 29 jednostek podstawowych.

2021 Hufiec, wg stanu na 15 września, liczył 528 członków, w tym czynnie działających 47 instruktorów oraz 34 jednostki podstawowe tj: 6 gromad zuchowych, 8 drużyn harcerskich, 4 drużyny starszoharcerskie, 8 drużyn wielopoziomowych (w tym drużyny starszoharcersko-wędrownicze), 4 drużyny wędrownicze, 1 drużyna Nieprzetartego Szlaku, 2 kręgi instruktorskie, 1 krąg instruktorów seniorów. Ponadto w hufcu działały dwa kluby specjalnościowe: modelarski oraz filmowy.

2023 W hufcu działa 539 osób, w tym 63 instruktorów, funkcjonują 32 jednostki podstawowe tj: 6 gromad zuchowych, 9 drużyn harcerskich, 3 drużyny starszoharcerskie, 6 drużyn wielopoziomowych (w tym drużyny starszoharcersko-wędrownicze), 3 drużyny wędrownicze, 1 drużyna Nieprzetartego Szlaku, 2 kręgi instruktorskie, 2 kręgi instruktorów seniorów.

Wigilia Instruktorska Hufca, 2013 r.

Apel podczas rozpoczęcia roku harcerskiego, wrzesień 2014 r.

Instruktorski wyjazd do Bukowca, wigilia i zwiedzanie pałacu, grudzień 2016 r.

Zakończenie Roku Harcerskiego 2017 – odprawa przed wyjściem na trasę.

Wyprawa Polarna Zuchów, Ściegny 2020 r.

Integracyjne spotkanie instruktorów hufca – spływ pontonowy Bobrem, 2021 r.

Rajd „Granica” zadanie dla harcerzy starszych na trasie III, 2023 r.

CHORĄGIEW JELENIOGÓRSKA (1)

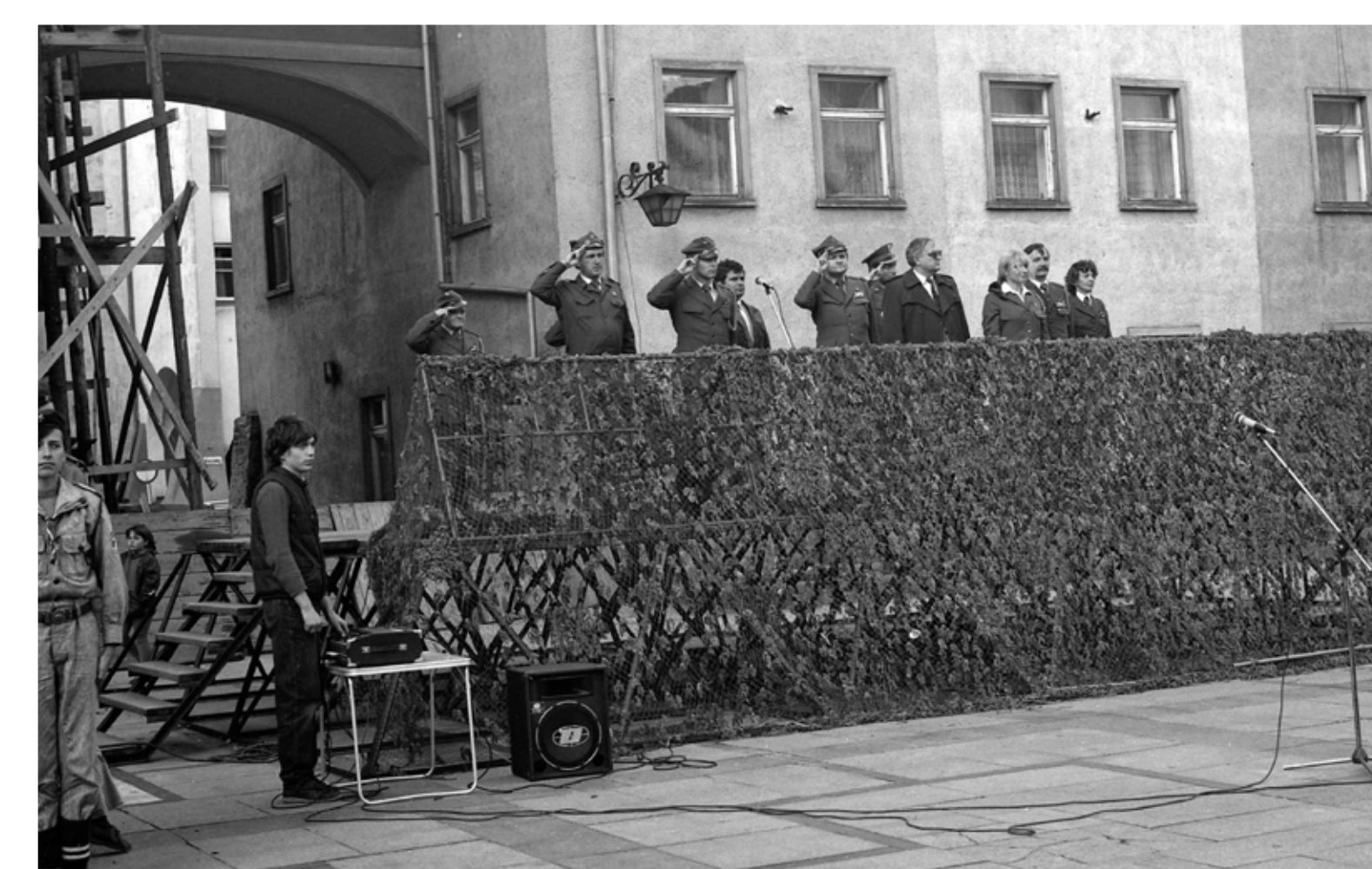
HISTORIA

W 1975 roku, w związku z nowym podziałem administracyjnym kraju, na terenie Dolnego Śląska utworzono 4 chorągwie: **Jeleniogórską, Legnicką, Wałbrzyską i Wrocławską**. Powiat Góra Śląska został włączony do województwa leszczyńskiego, a część powiatu do województwa kaliskiego. Na terenie jednostek administracyjnych stopnia podstawowego, których reformy dokonano w 1973 roku, utworzono dwa rodzaje jednostek organizacyjnych ZHP: gminne związki drużyn – jeżeli liczba w danej jednostce wynosiła poniżej 500 osób oraz hufce – jeżeli liczba harcerzy wynosiła ponad 500 osób. Związki drużyn w latach 1976–1977 uzyskały status hufców bez względu na liczbę członków. Na terenie poszczególnych chorągwi utworzono następujące hufce bądź związki drużyn. Chorągiew jeleniogórska: Bolesławiec miasto, Bolków, Gryfów Śląski, Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Kamienna Góra miasto, Kamienna Góra, gmina Kowary, Leśna, Lubań Śląski miasto, Lubań Śląski gmina, Lubawka, Lubomierz, Lwówek Śląski, Marciszów. Mysłakowice Nowogrodziec, Olszyna Lubańska, Osiecznica, Piechowice, Podgórzyn, Siekierczyn, Sulików, Szklarska Poręba, Świerzawa, Węgliniec, Wojcieszów, Zgorzelec.

W następnych latach miał miejsce proces łączenia hufców w większe jednostki z siedzibami w ośrodkach bardziej zurbanizowanych, będących jednak siedzibami władz administracyjnych.

W 1991 roku chorągiew jeleniogórska obejmowała swoim działaniem hufce: Bolesławiec miasto Bolesławiec, gmina Bolków, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Lubawka, Lubań. Lwówek Świerzawa, Zgorzelec.

Zlot Chorągwi Jeleniogórskiej 6–8 IX 1985 r.

CHORĄGIEW JELENIOGÓRSKA [2]

KOMENDANCI Jeleniogórskiej Chorągwi ZHP

hm. PL Mirosław
URBANIAK

19.06.1975–26.09.1977

hm. PL Jan
KIEŁBOWSKI

26.09.1977–18.01.1981

hm. PL Cezary
WIKLIK

18.01.1981–17.10.1988

hm. Janusz
TURAKIEWICZ

17.10.1988–18.01.1989

hm. PL Danuta
SITEK

18.01.1989–30.03.1992

Komendy Chorągwi

Od 20.02.1976 do 18.01.1981 r.: Mirosław Urbaniak (komendant do 26.09.1977), Jan Kiełbowski (komendant Chorągwi od 26.09.1977), Wanda Bogucka, Janusz Milewski, Urszula Gałęzka, Waldemar Wiśniewski.

Od 18.01.1981 r.: Cezary Wiklik, Aleksandra Młoda, Elżbieta Kotlarska, Janusz Rybacki, Janusz Turkiewicz.

Od 01.01.1985 do 18.01.1989 r.: Cezary Wiklik (do 17.10.1988 komendant), Janusz Turakiewicz (od 17.10.1988 komendant), Elżbieta Kotlarska, Marek Czeremski, Danuta Sitek, Ryszard Orłowski.

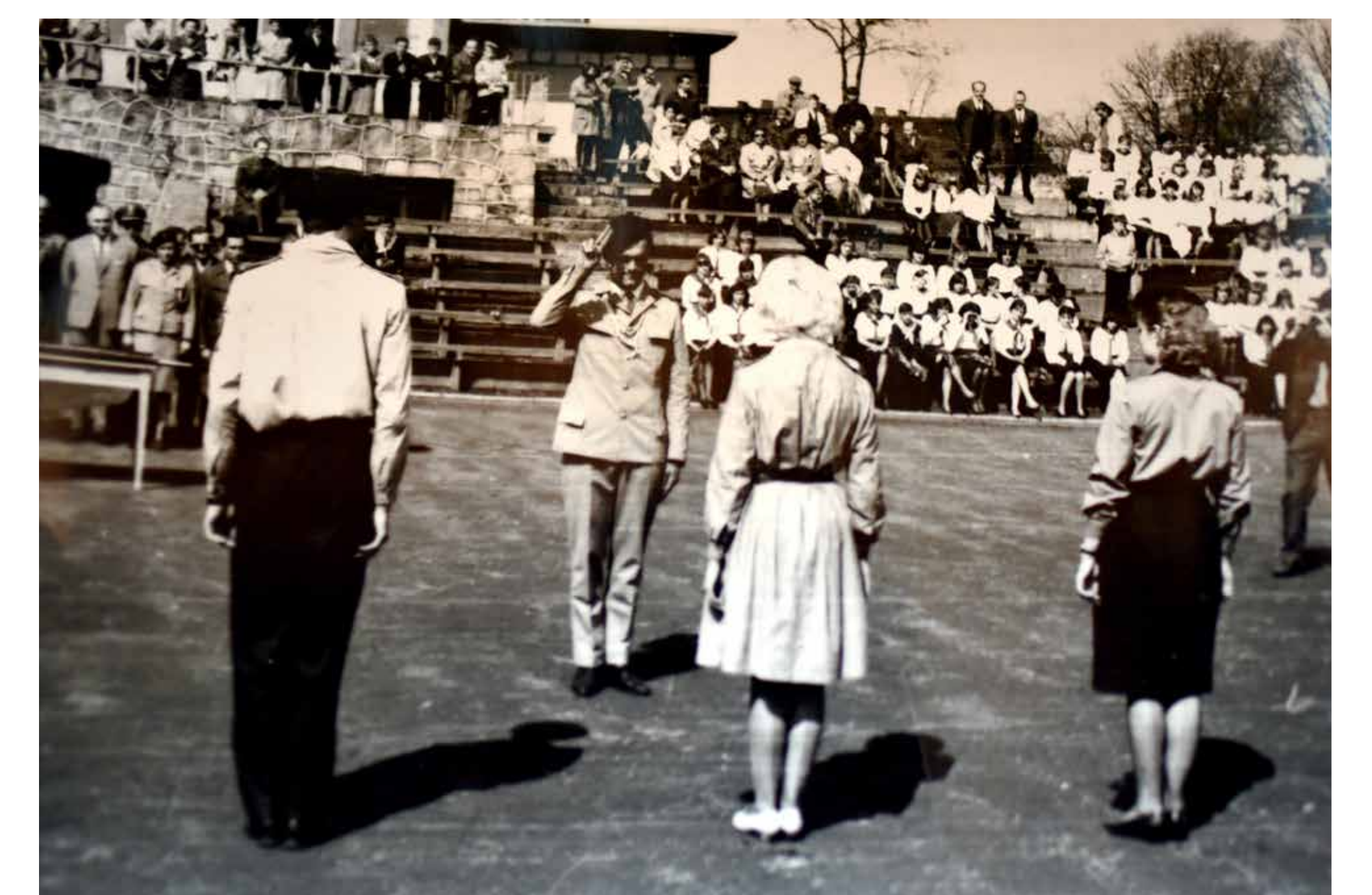
Od 18.01.1989 do 30.03.1992 r.: Danuta Sitek (komendant chorągwi), Mieczysław Romańczuk, Elżbieta Giemza, Wawrzyniec Pióro, Anna Suwalska.

15-lecie Jeleniogórskiej Chorągwi ZHP

W 1990 roku Jeleniogórska Chorągiew ZHP im. Osadników Wojskowych obchodziła 15-lecie działalności. W związku z rocznicą zorganizowano w Pieńsku Zlot Chorągwi, w którym uczestniczyły drużyny, instruktorzy wszystkich hufców wraz z pocztami sztandarowymi. Mogliśmy z radością spotkać się na tej uroczystej zbiórce dzięki wsparciu i wydatnej pomocy Wojewódzkiej Rady Przyjaciół Harcerstwa, której przewodniczył Wojewoda Jeleniogórski Sylwester Samol oraz osobistemu zaangażowaniu Naczelnika Miasta i Gminy Pieńsk pani Krystyny Kasiniak.

Na terenie stadionu miejskiego od rana gromadzili się członkowie ZHP zewsząd słychać było radosne okrzyki powitań harcerskie piosenki i gromkie „czuwaj!”. Przedstawiciele hufców zachęcali do wspólnych zabaw i pływów.

Po południu rozpoczął się uroczysty apel, w którym oprócz zuchów, harcerzy i instruktorów hufców członków rady i komendy chorągwi uczestniczyli przedstawiciele władz województwa na czele z Wojewodą Jeleniogórskim, członkami WRPH, Naczelnikiem Miasta i Gminy Pieńsk. Z radością powitaliśmy druha hm. Gerarda Żurawika opiekuna chorągwi z ramienia Głównej Kwatery ZHP. Apel rozpoczął się wprowadzeniem sztandaru chorągwi i odśpiewaniem hymnu ZHP. Obożny zlotu dh. hm. Wawrzyniec Pióro odebrał meldunki od komendantów hufców, instruktorów samodzielnych drużyn i kręgów, zameldował gotowość do udziału w zlocie. Dh.hm. Danuta Sitek złożyła meldunek przedstawicielowi Głównej Kwatery ZHP. Został odczytany rozkaz Komendanta Chorągwi z okazji 15-lecia Chorągwi Jeleniogórskiej ZHP. Goście zabierając głos, życzyli chorągwi dalszych sukcesów organizacyjnych i programowych, a przede wszystkim udanych i bezpiecznych wakacji letnich. Przeżycia niezapomnianych chwil na koloniach, zuchowych obozach, kursach instruktorskich.

Dh. hm. Danuta Sitek podziękowała za udział w zlocie, życząc wspaniałej wakacyjnej przygody pod namiotem słońca i w ramionach krzyża harcerskiego. Zlot zakończył przemarsz drużyn szczepów, kręgów i hufców ZHP, a później wspólny z gośćmi krąg przyjaźni.

HARCERSKIE SZTANDARY

UROCZYSTE NADANIE

Sztandar Karkonoskiego Hufca ZHP w Jeleniej Górze, uroczyste nadany w dniu 16 czerwca 2018 r. na Placu Ratuszowym. Komitet Fundacyjny: Zofia Czernow, Marzena Machałek – posłanki na Sejm, Marcin Zawila – Prezydent Miasta Jeleniej Góry, Witold Rudolf – Burmistrz Miasta Piechowice, hm. Marian Łata – przewodniczący Komitetu. Sztandar przekazano na ręce Komendantki Chorągwi Dolnośląskiej hm. Doroty Kołakowskiej, która następnie powierzyła go hm. Marii Łabaziewicz – Komendantce Karkonoskiego Hufca ZHP. Sztandar służy do tej pory, uświetniając najważniejsze uroczystości z udziałem jeleniogórskich harcerzy.

1. Sztandar Jeleniogórskiej Chorągwi im. Osadników Wojskowych

Chorągiew otrzymała sztandar 1.09.1980 r. podczas inauguracji Ogólnopolskiego Roku Szkolnego w Bolkowie. Sztandar wręczał Zdzisław Kruszewski – Minister Oświaty, a odbierał Komendant Jeleniogórskiej Komendy Chorągwi hm. Jan Kielbowski.

2. Sztandar ZHP Hufca Jelenia Góra

Hufiec otrzymał sztandar w 1965 roku. Wówczas na sztandarze znajdowała się nazwa Hufca bez imienia, w latach 1981–1983 trwała kampania bohater, a jej zwieńczeniem było nadanie hufcowi imienia Bohaterskich Lotników Polskich na uroczystym apelu na placu ratuszowym w Jeleniej Górze (21.05.1983 r.). Sztandar służył do 28.12.2006 r. kiedy to Hufiec Jelenia Góra rozkazem Komendanta Chorągwi Dolnośląskiej nr L1/2007 zmienił nazwę na Karkonoski Hufiec ZHP i rozpoczął działania by pozyskać nowy sztandar.

3. Sztandar Gminnego Związku Drużyn Mysłakowice

Dokładna data nadania sztandaru nie jest znana, jest to prawdopodobnie 1968 lub 1969 r.

4. Sztandar Szczepu im. Czwartaków przy Szkole Rzemiosł Artystycznych w Cieplicach Śląskich

Obecnie Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze.

Pierwszy sztandar, nadany jeleniogórskim harcerzom w 1947 roku na Placu Ratuszowym w obecności ok. 2 tysięcy harcerzy. Sztandar poświęcił kapelan harcerski, ks. Trębacz. Niestety, nie wiadomo, gdzie obecnie znajduje się ten sztandar.

Uroczystość wręczenia sztandaru Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych. Pierwszy gwóźdź na drzewcu wbiła, w imieniu GK ZHP, hm. Zofia Zakrzewska – Naczelnik Harcerstwa w latach 1956–1964.

Hm. Tomasz Tomala ze sztandarem Hufca na placu Ratuszowym w Jeleniej Górze w dniu nadania hufcowi imienia Bohaterskich Lotników Polskich, 21.05.1983 r.

Sztandar XLIX Szczepu Drużyn im. Stefana Żeromskiego w Jeleniej Górze. Uroczystość wręczenia sztandaru na szkolnym boisku.

DOM HARCERZA

Karkonoski Hufiec ZHP

Dom Harcerza mieści się przy ul. Wiejskiej 41 B. Od 1994 roku zawiadywała nim Rada Przyjaciół Harcerstwa. Od lipca 2020 roku obiekt jest siedzibą Karkonoskiego Hufca ZHP. W budynku funkcjonuje m.in. Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Druh”, prowadzone przez harcerzy.

W okresie ostatnich 5 lat wykonano szereg remontów, służących poprawie funkcjonowania obiektu:

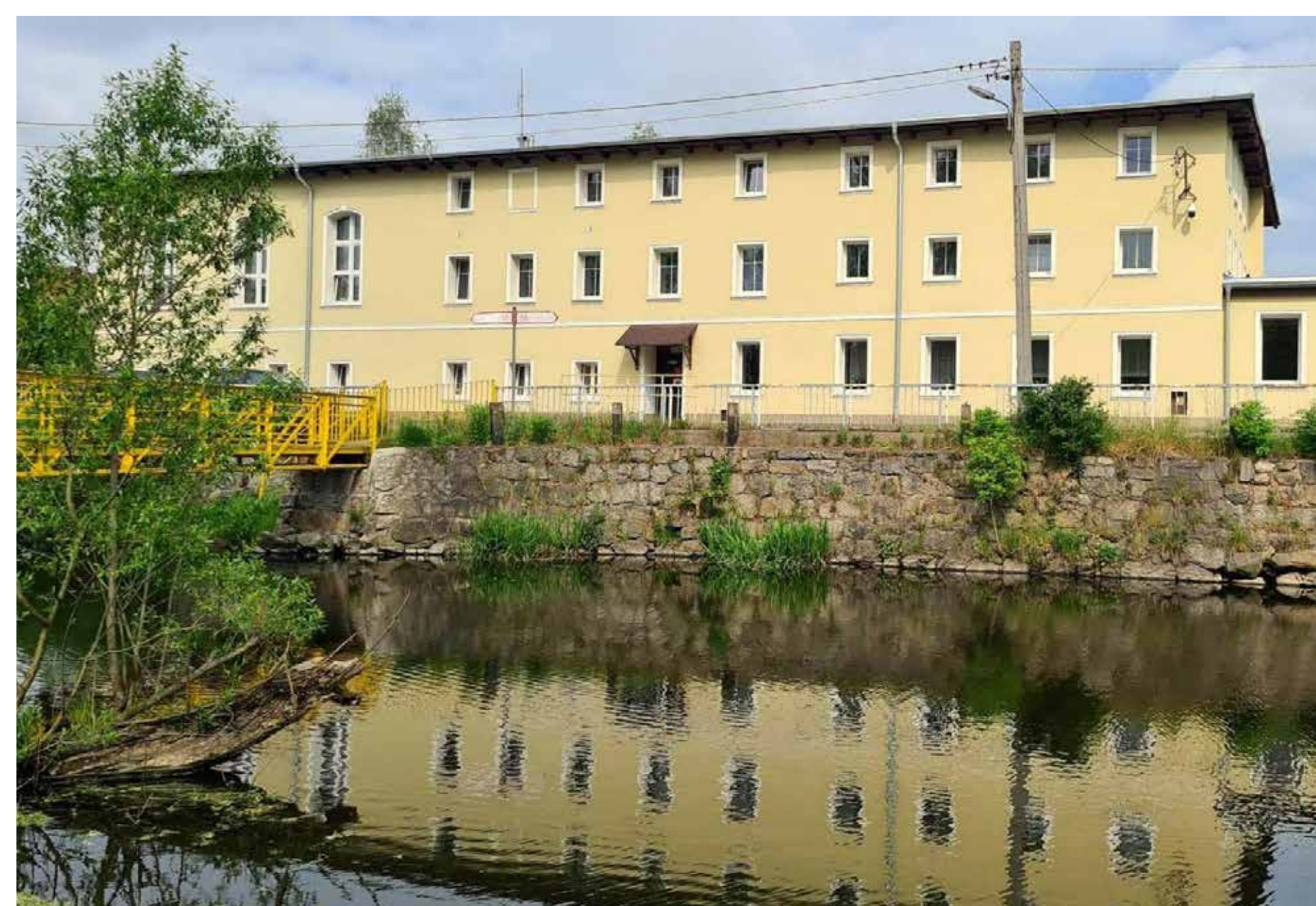
2021 Termomodernizacja etap I: wymiana 36 okien, remont ogólnodostępnych toalet na parterze (Jeleniogórski Budżet Obywatelski), remont pokoju dydaktycznego i toalet na I piętrze (środki hufca);

2022 Termomodernizacja etap II: docieplenie ścian i stropodachu, wymiana drzwi do obiektu, remont kuchni i Sali Aktywności (JBO i Fundacja Leroy Merlin), utworzenie gry harcerskiej na Dębowej Wyspie (JBO), wymiana podłogi w tzw. Małym Schronisku (środki hufca);

2023 remont świetlicy – tzw. sali łukowej oraz sali komputerowej (środki hufca);

2024 remont szatni głównej na I piętrze (środki hufca).

Dom Harcerza jest areną wielu spotkań grup niezrzeszonych, drużyn harcerskich i instruktorskich. Hufiec czyni nieustanne starania dla poprawy funkcjonowania obiektu. Remonty oraz życie hufca najlepiej obrazują zdjęcia.

Zdjęcia z docieplenia elewacji Domu Harcerza. W ramach zadania zadbano o najmniejsze detale architektoniczne oraz zadbano o termomodernizację i docieplenie stropodachu (foto poniżej).

Remont budynku, sali aktywności oraz kuchni na I piętrze, wykonany w 2022 roku ze środków Miasta Jeleniej Góry i Fundacji Leroy Merlin.

Rewitalizacja Dębowej Wyspy to projekt radnej Danuty Wójcik oraz harcerzy. Wyspa wzbogaciła się o miejsca do grillowania. Naszym akcentem jest gra, promująca harcerstwo, która została częściowo zniszczona podczas powodzi w 2024 roku, ale zostanie odtworzona.

Przekazanie klucza do Domu Harcerza przez Prezidenta Jeleniej Góry Jerzego Łuźniaka, na ręce hm. Doroty Kołakowskiej, ówczesnej Komendantki Chorągwi Dolnośląskiej oraz hm. Roberta Zapory – Komendanta Karkonoskiego Hufca ZHP, 26.09.2020 r.

Otwarcie Domu Harcerza po remoncie, 07.01.2023 r.

Otwarcie sali aktywności z przedstawicielami Fundacji Leroy Merlin, 19.04.2023 r.

Wigilia instruktorska, jedno z najważniejszych spotkań instruktorskich, 2021 r.

Absolwenci kursu przewodnikowskiego (sierpień 2024 r.), który co roku jest organizowany w Domu Harcerza.

AKCJE CHARYTATYWNE I POMOCOWE ⁽¹⁾

Służba

Od wielu lat staramy się pomagać, odpowiadając na potrzeby lokalne i ogólnopolskie. Działań podejmowanych przez harcerzy z jeleniogórskiego hufca było tak wiele, że trudno je zliczyć.

1974 Harcerze w czynie społecznym podjęli działania na rzecz budowy hotelu w Szklarskiej Porębie. Akcję przerwano, ale hotel powstał wiele lat później.

1982 Po powodzi instruktorzy i harcerze podjęli zbiórkę pieniędzy na rzecz ofiar powodzi. Zebrano 6240 zł.

Od 1999 do dzisiaj hufiec nieprzerwanie organizuje finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Jeleniej Górze. W hufcu jest zarejestrowany sztab, w którym co roku ponad 200 wolontariuszy zbiera pieniądze do puszek. Są to harcerze oraz wielu partnerów i przyjaciół hufca.

2000–2007 Kilkakrotnie organizowano akcję sprzątnięcia brzegów Zalewu Pilchowskiego. Odbывała się ona zwykle podczas rozpoczęcia lub zakończenia roku harcerskiego.

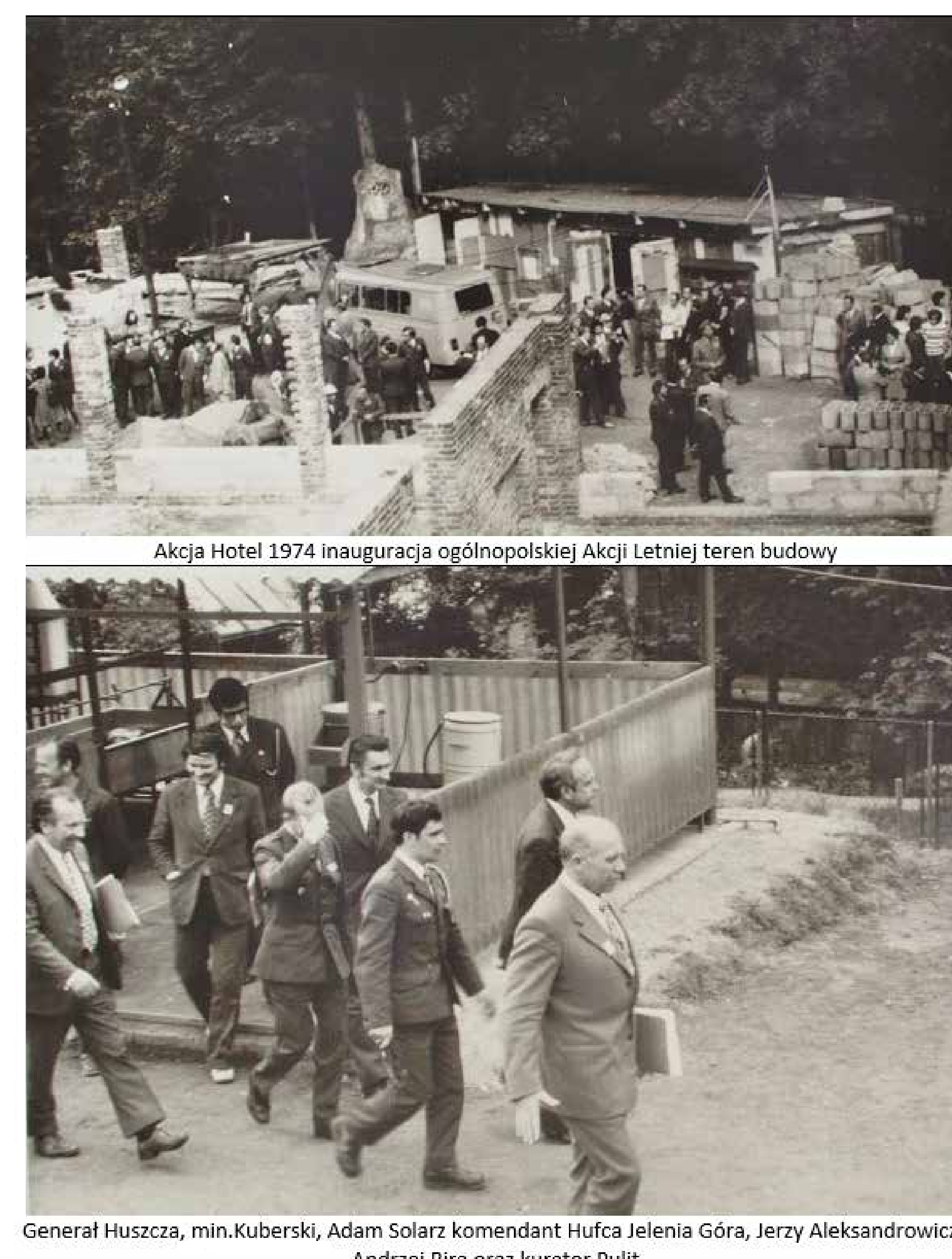
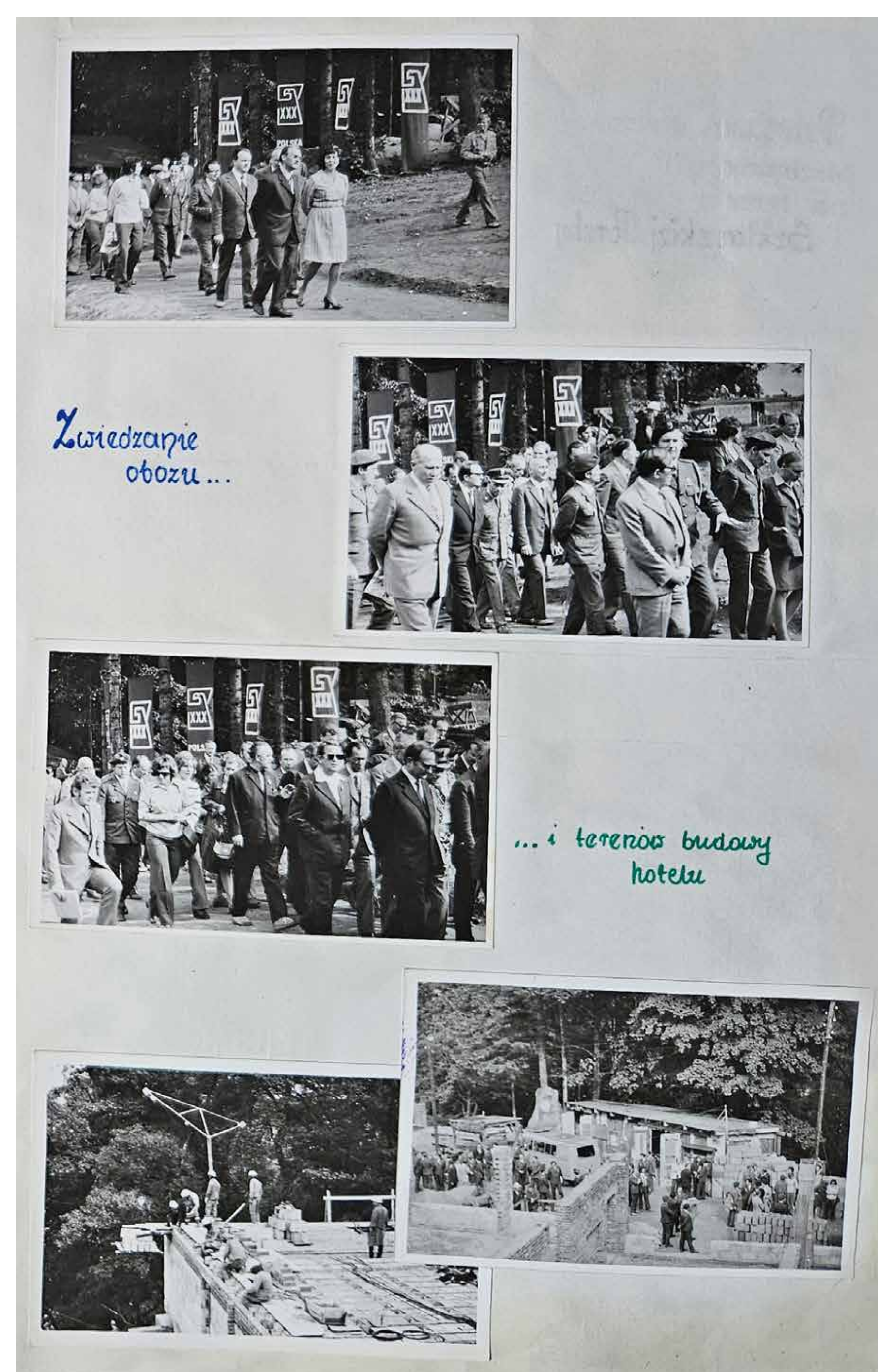
2020 w okresie pandemii i niemal całkowitego lockdownu instruktorzy hufca podjęli akcję „Instruktorzy w służbie seniorom” pomagając w realizowaniu zakupów, recept itd. Hufiec otrzymał za to tytuł „Wolontariusza Roku”, przyznanego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry.

2022 W siedzibie hufca przyjmowaliśmy uchodźców z Ukrainy, którzy uciekli przed wojną. Komenda hufca zapewniła lokum, drużynowi wraz z drużynami starali się zapewnić czas wolny, organizując wycieczki, wspólne zbiórki itp. W szczytowym momencie w Domu Harcerza przy ul. Wiejskiej przebywało 70 osób z Ukrainy.

2022–2023 Dołączyliśmy do ogólnopolskiej akcji Szlachetna Paczka.

2024 Wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego podjęliśmy służbę na rzecz powodzian, pomagając mieszkańcom w sprzątnięciu piwnic, dostawie ubrań, produktów żywnościowych i chemii gospodarczej.

Działań rzecz jasna było więcej. Powyższe zestawienie nie obejmuje akcji podejmowanych bezpośrednio przez poszczególne drużyny hufca. Łączy je jedno: **cały czas reagujemy na to, co dzieje się wokół nas i przystępujemy do pomocy.**

AKCJE CHARYTATYWNE I POMOCOWE (2)

Wycieczka harcerzy i obywateli Ukrainy
na Zamek Bolców, 9.04.2022 r.

Hufiec organizacją pozarządową w roku 2017.

Festyn podczas finału WOŚP

Rozwożenie darów mieszkańcom zalanych terenów

Rozwożenie worków z piaskiem, 2024 r.

Instruktorzy w służbie seniorom, 2020 r.

Instruktorzy w służbie seniorom, 2020 r.

Wolontariusz Roku – wręczenie statuetki, 2020 r.

Sprzątanie brzegów jeziora pilchowickiego, 2006 r.

Sprzątanie brzegów jeziora pilchowickiego, 2000 r.

X finał WOŚP, 2002 r.

XXI finał WOŚP, bicie rekordu gry na gitarze, 2013 r.

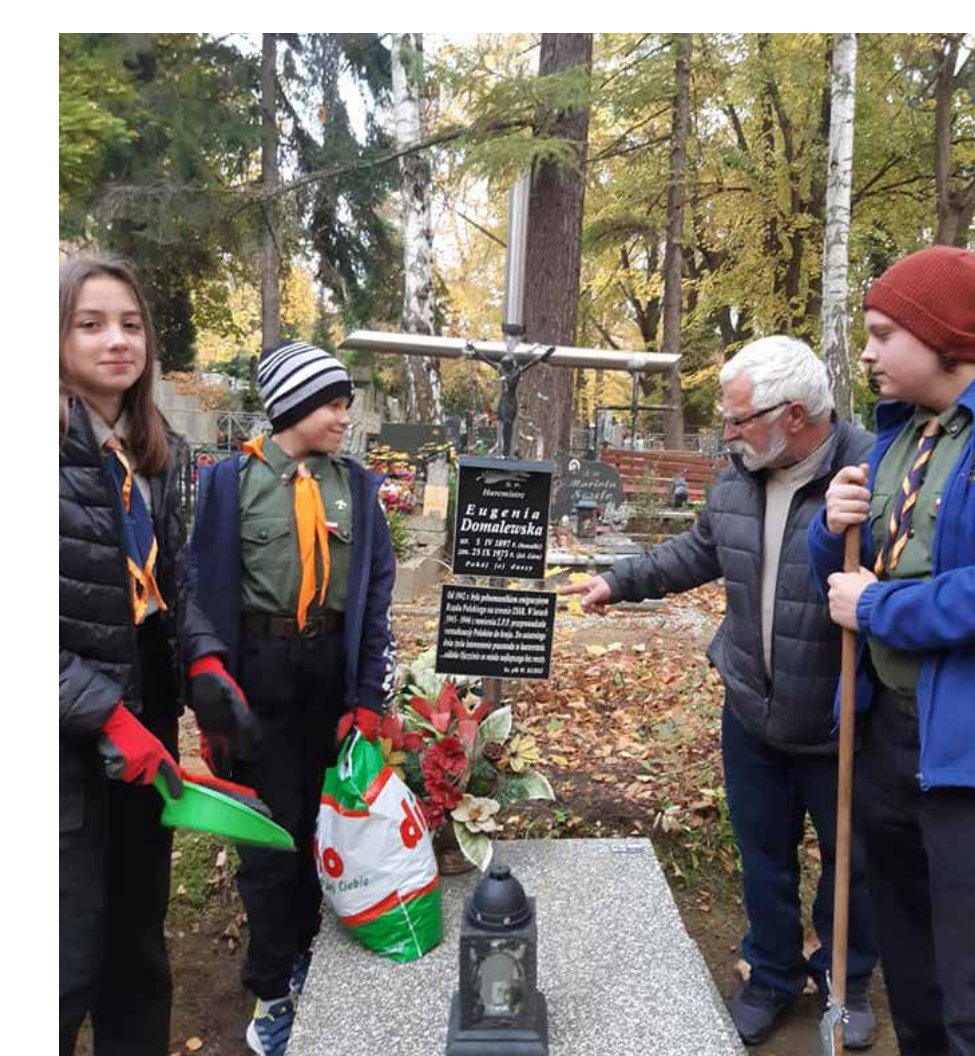
XVI finał WOŚP, 2008 r.

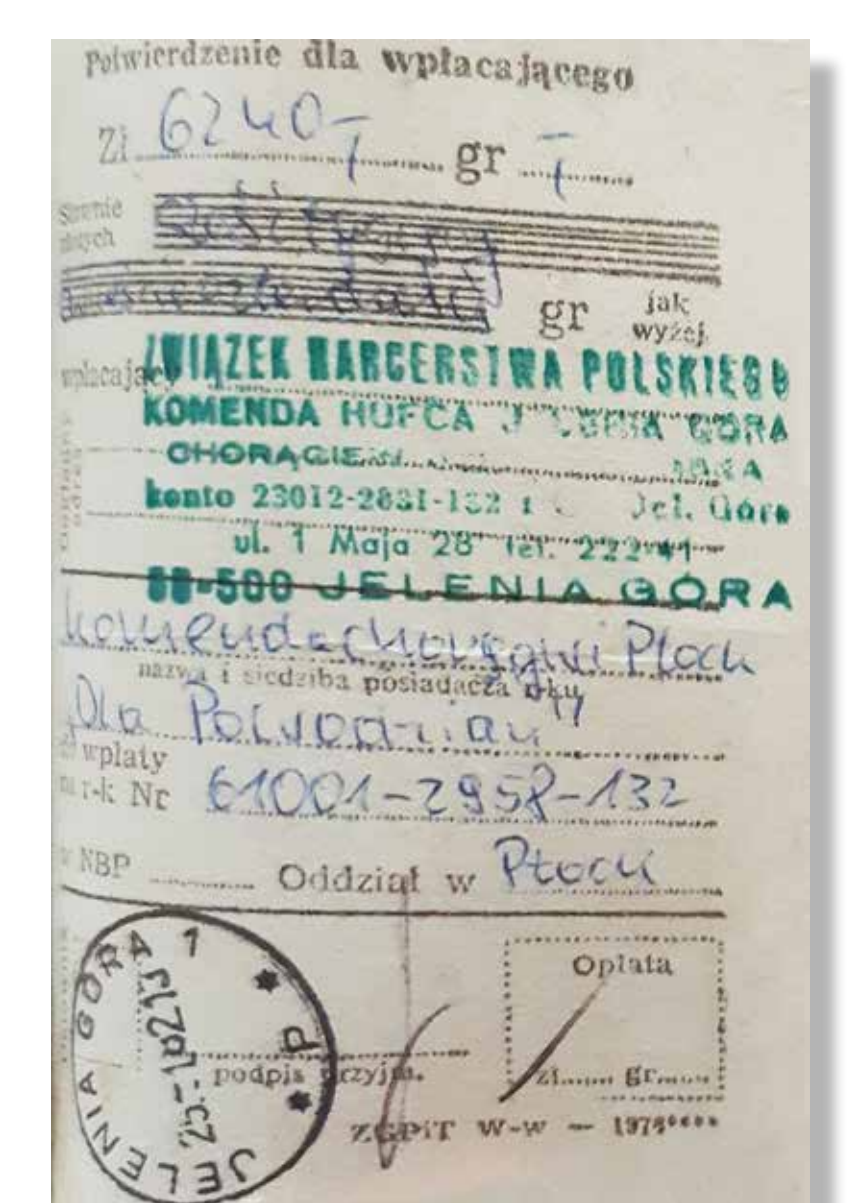
Sprzątanie piwnic na Osiedlu Robotniczym, 2024 r.

Harcerze organizują grę
dla UA, 24.04.2022 r.

Akcja sprzątania grobów.

DRUŻYNY I KRĘGI SPECJALNOŚCIOWE

Karkonoski
Hufiec ZHP
w Jeleniej Górze

Żeglarstwo, Lotnictwo, Modelarstwo

Najważniejsze specjalności, jakimi zajmowali się harcerze i instruktorzy hufca to **żeglarstwo oraz lotnictwo**, w tym także modelarstwo lotnicze. Na przestrzeni dziejów działało też kilka drużyn o specjalności turystycznej. Poniżej kilka zdjęć z różnych akcji i obozów.

19 Lotnicza Drużyna Harcerska podczas pochodu pierwszomajowego, 1959 r.

Sztandar 19 Drużyny Lotniczej im. Dywizjonu 317, trzyma harcerz Waldemar Wiechnik, członek Wojskowego Kręgu Instruktorskiego.

Zdjęcie zrobione przed nieistniejącym dzisiaj Klubem Lotnika „Śmigielko” przy ul. 1 Maja. Kwiecień, 1982 r.

Z kroniki 19 LDH z obozu lotniczego.

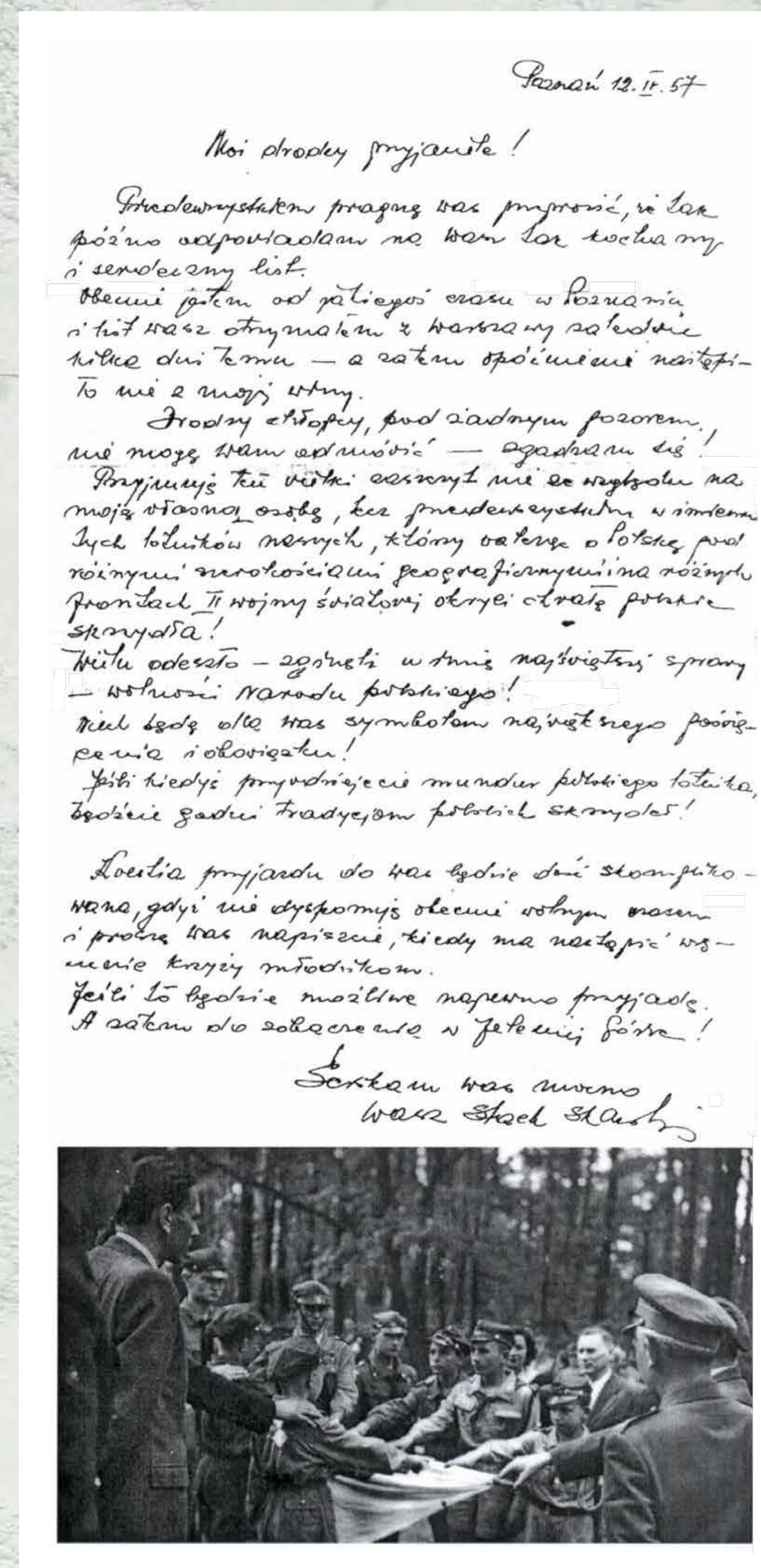

Chrzest drużyny żeglarskiej podczas obozu w Strzebielinie, 1958 r. Na zdjęciu po lewej drużynowy, hm. Marian Ważny.

Odznaka Dywizjonu 305. Autorstwa hm. Jerzego Gruszki, ze zbiorów Mieczysława Wrońskiego, żołnierza tego dywizjonu.

Odznaka ta była podstawą rozpoczęcia kampanii bohater Hufca Jelenia Góra im. Bohaterskich Lotników Polskich.

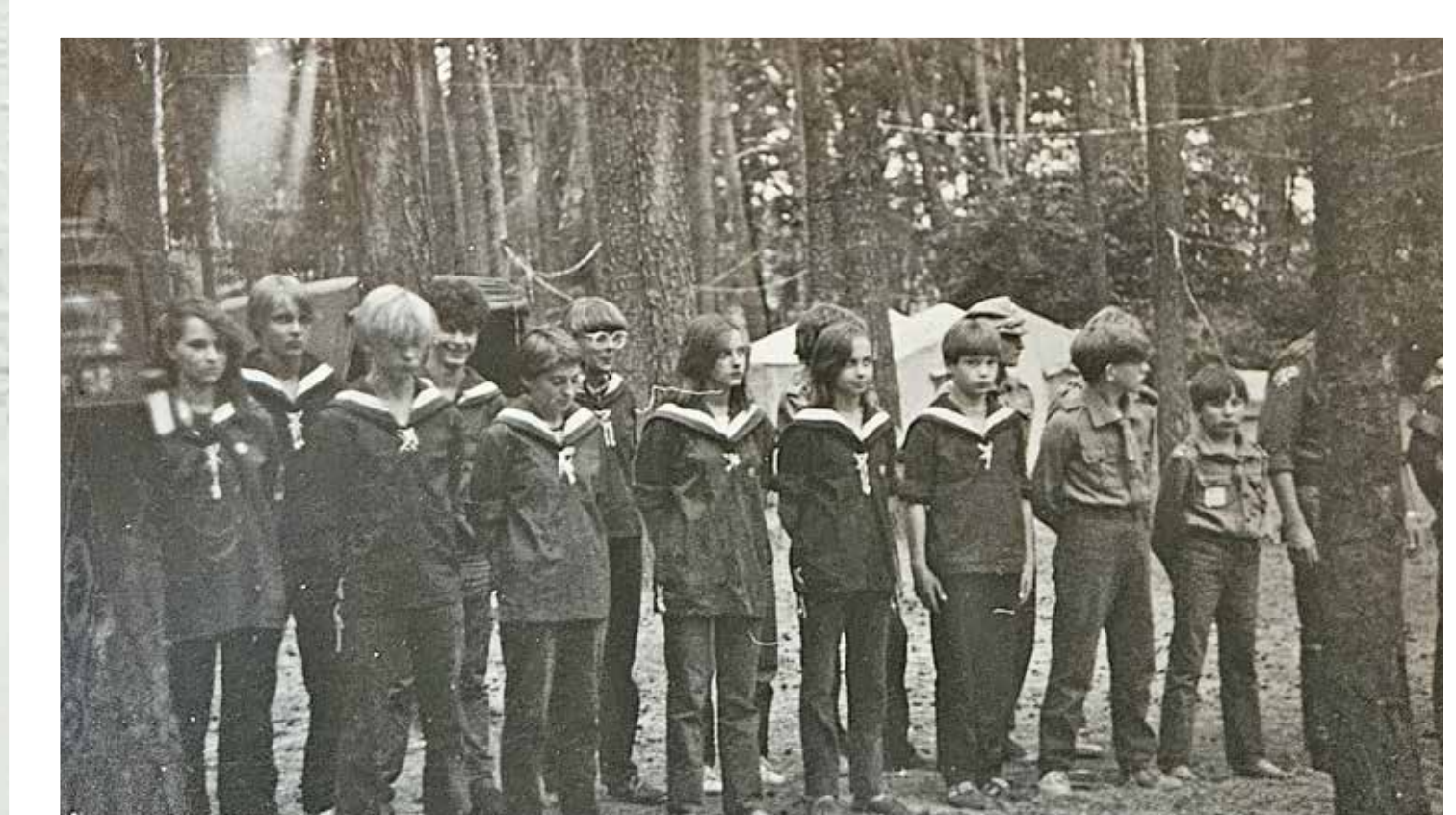
Przyrzeczenie harcerskie, złożone na ręce Stanisława Skalskiego i phm. Stanisława Jaworskiego. Pierwsza wizyta płk. Stanisława Skalskiego w Jeleniej Górze w 19 LDH, 12.04.1057.

Obóz żeglarski. Z przodu Hm. Ryszard Wróblewski – czołowy żeglarz hufca i hm. Wawrzyniec Pióro związany z Wojskowym Kręgiem Instruktorskim.

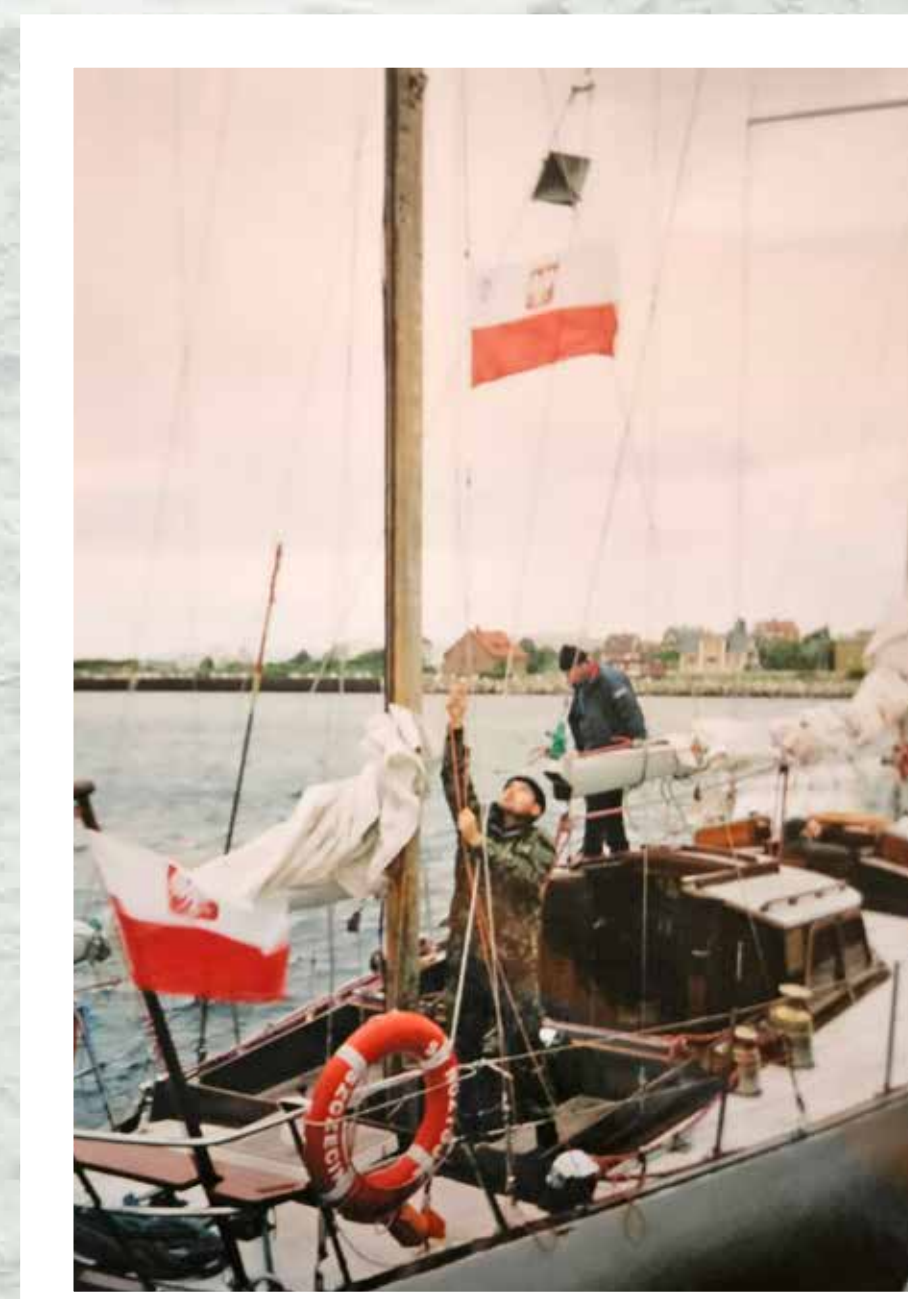
Obóz w Funce, hm. Ryszard Wróblewski patrzy na sekstans.

Obóz w Funce – harcerze na zbiórce.

Uczestnicy obozu żeglarskiego w Funce zawijają do portu, 1986 r.

Zawody strzeleckie drużyn harcerskich w Domu Harcerza przy ul. Wiejskiej.

KRĘG INSTRUKTORSKIE Z DŁUGIM STAŻEM

Karkonoski
Hufiec ZHP
w Jeleniej Górze

Jeleniogórskie Kręgi Instuktorskie

Krąg Liczyczepa jest jednym z najdłużej działających kręgów hufca. Prowadziła go hm. Barbara Koza.

Krąg Seniorów i Starszyny, prowadzony przez hm. Jana Płonkę w ramach swoich działań co roku wiosną organizuje sprzątanie ogrodu. Instruktorzy przycinają krzewy, sadzą kwiaty itp.

Spotkanie Kręgu Instruktorskiego „Agat” z Lwówka Śląskiego, z kręgami seniorów z Jeleniej Góry.

Krąg Seniorów, prowadzony przez hm. Danutę Sitek, organizuje wiele spotkań, np. Dnia Myśli Braterskiej.

Krąg Instruktorski Faza – działa w Karkonoskim Hufcu ZHP w Jeleniej Górze od 2015 roku. W marcu tego roku świętował swoje 10-lecie. W jego szeregach są instruktorzy z jednostek dawnego Szczepu Piechowice. Obecnie liczy 24 członków, którzy spotykają się na zbiórkach raz na kwartał.

Studencki Krąg Instruktorski ZHP przy jeleniogórskiej Filii Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu powstał z inicjatywy p.hm. Janusza Turakiewicza w 1971 roku, po utworzeniu w niej pierwszego w Polsce kierunku edukacji turystycznej na poziomie wyższym. Działał do grudnia 1991 roku.

Wojskowy Krąg Instruktorski przy Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej, działał w latach 1973–1989.

Krąg Instruktorski FEN, działał w latach 1979–1991. Pierwszą przewodniczącą kręgu była hm. Danuta Sitek.

CENTRALNA SZKOŁA INSTRUKTORÓW ZUCHOWYCH

O Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych Cieplice w kilku słowach

W latach 1957–1974 w Pałacu Schaffgotschów w Cieplicach działała Centralna Szkoła Instruktorów Zuchowych. Dzięki uprzejmości hm. Danuty Szczęsnej w zbiorach Komisji Historycznej znajduje się wiele zdjęć oraz dokumentów z tego okresu. W zajęciach szkoły uczestniczyli instruktorzy z całej Polski, dzieci i młodzieży z Polski i zagranicy. Liczne delegacje zagraniczne uczestniczyły w Międzynarodowych Obozach Przyjaźni i Pokoju w Cieplicach. W Cieplicach odbyło się 13 międzynarodowych obozów, w których uczestniczyło 31 organizacji z 27 krajów z 4 kontynentów. We wszystkich obozach uczestniczyło 7 846 osób. Wówczas międzynarodowe obozy rozstawiały Cieplice na cały świat, a działalność Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych na cały kraj (uczestnicy kursów z całej Polski). Za tę działalność CSIZ zastała, jako jedyna szkoła w kraju, odznaczona Krzyżem Zasługi dla ZHP. To piękna karta historii harcerstwa, ale też jest to też część historii miasta. Dlatego należy wszystko zrobić, aby ona na trwałe tam zagościła. ich środowiskach i hufcu.

Szkołą kierowali Komendanci:

1957–1965 Adam Kiewicz
1965–1968 Andrzej Świątek
1968–1971 Zbigniew Lewandowski
1972–1973 Jarosława Nieroda-Woynarowska
1973–1974 Bożena Masarczyk.

Ostatnią instruktorką szkoły była hm. PL Krystyna Truszczyńska, późniejsza Komendantka Jeleniogórskiego Hufca ZHP.

Komendant SCIZ hm. Adam Kiewicz wita mieszkańców Ciepliec na ognisku harcerskim. Na scenie, w amfiteatrze, chór harcerski – kilka drużyn. Piosenkę „Płonie ognisko i szumią knieje” razem z chórem, śpiewała cała widownia.

W ramach wymiany międzynarodowej harcerze wyjeżdżali na obozy zagraniczne. Na zdjęciu harcerze z Ciepliec w Bułgarii.

Instruktorzy prowadzili drużyny harcerskie i zuchowe. Na zdjęciu – drużyna Sławka Przybyłowskiego. Zuchy zdobywały sprawność „Bolkowego Woja”.

Do CSiZ należał kilkuhektarowy park. Kilka razy w roku wszyscy pracownicy (administracyjni, gospodarczy i instruktorzy) wykonywali prace porządkowe: czyszczenie drózek i basenów, które wówczas nie były wybetonowane, malowanie ławek i lamp, zakładanie i pielęgnowanie rabat.

Tak wyglądał basen w parku pałacowym, gdy gospodarzem była Centralna Szkoła Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka.

Zdjęcia ze zbiorów hm. PL Danuty Szczęsnej – wieloletniej instruktorki szkoły.

PRZEGLĄDY, FESTIWALE, DZIAŁANIA PROGRAMOWE ⁽¹⁾

Karkonoski
Hufiec ZHP
w Jeleniej Górze

Przedsięwzięcia programowe i kulturalne

Jak harcerstwo jeleniogórskie stare, tak stare są przedsięwzięcia programowe i kulturalne, które były organizowane przez hufiec. Było ich tak wiele, że trudno je zliczyć, a żeby je opisać, zabrakłoby plansz na wystawie. Sięgnijmy wspomnieniami do niektórych.

Rajdy Drużyn Harcerskich czy Starszoharcerskich organizowane były już w latach 70. Po dłuższej przerwie, organizowane są i dzisiaj.

Finał „Ligi Główn” w 1980 roku, Klub Gencjana w Cieplicach. Liga Główn to popularny przed laty przegląd dorobku harcerskich drużyn/szczepów ze szkół średnich z terenu działania hufca.

POWSPOMINAJMY

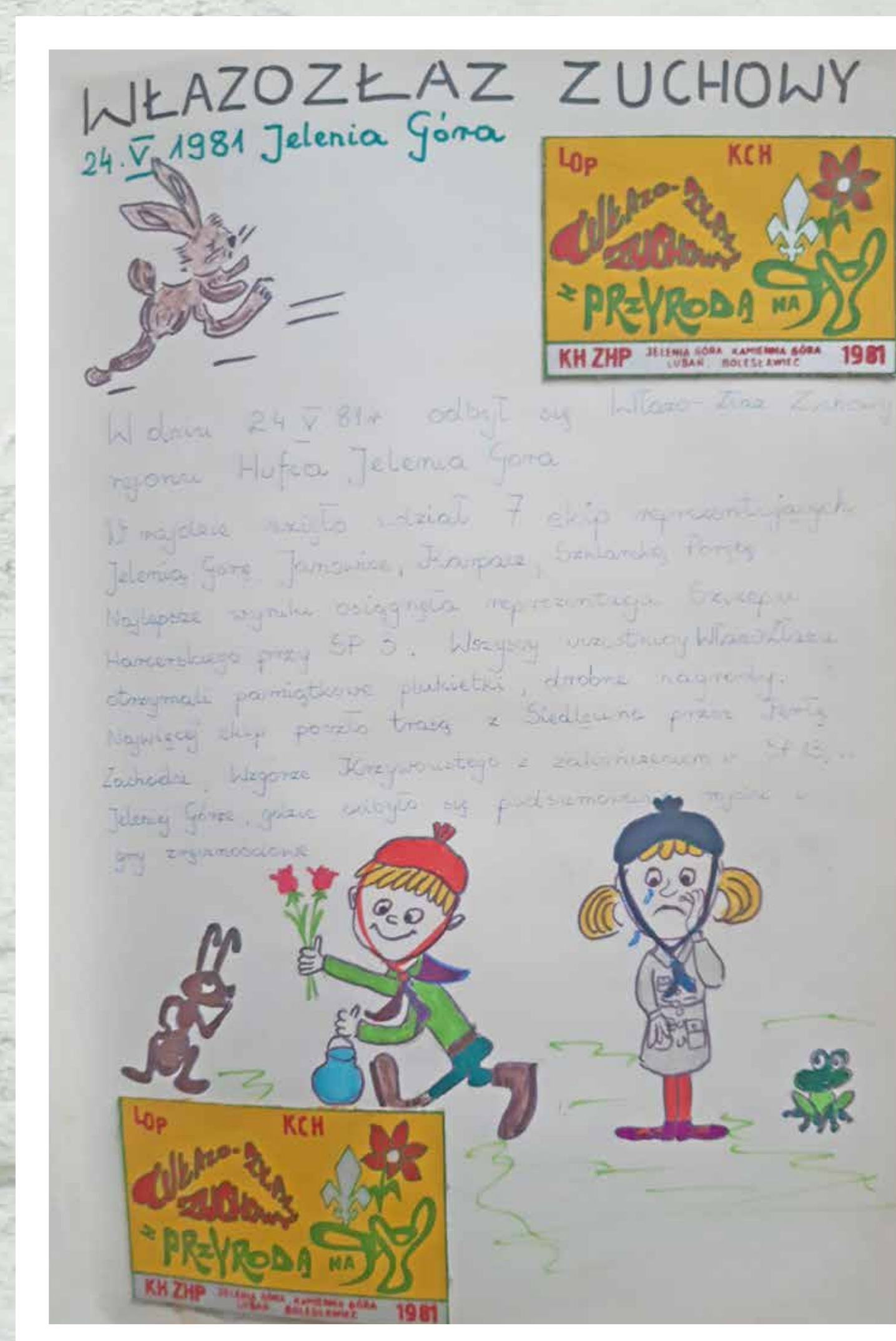

Festiwal Piosenki

Festiwal Piosenki Zuchowej i Harcerskiej, 4 V 1977 rok.

Włazozłaz Zuchowy

W latach 80. popularne były rajdy turystyczne, odbywające się pod hasłem „włazozłaz”, organizowane przez hufce oraz hufiec jeleniogórski.

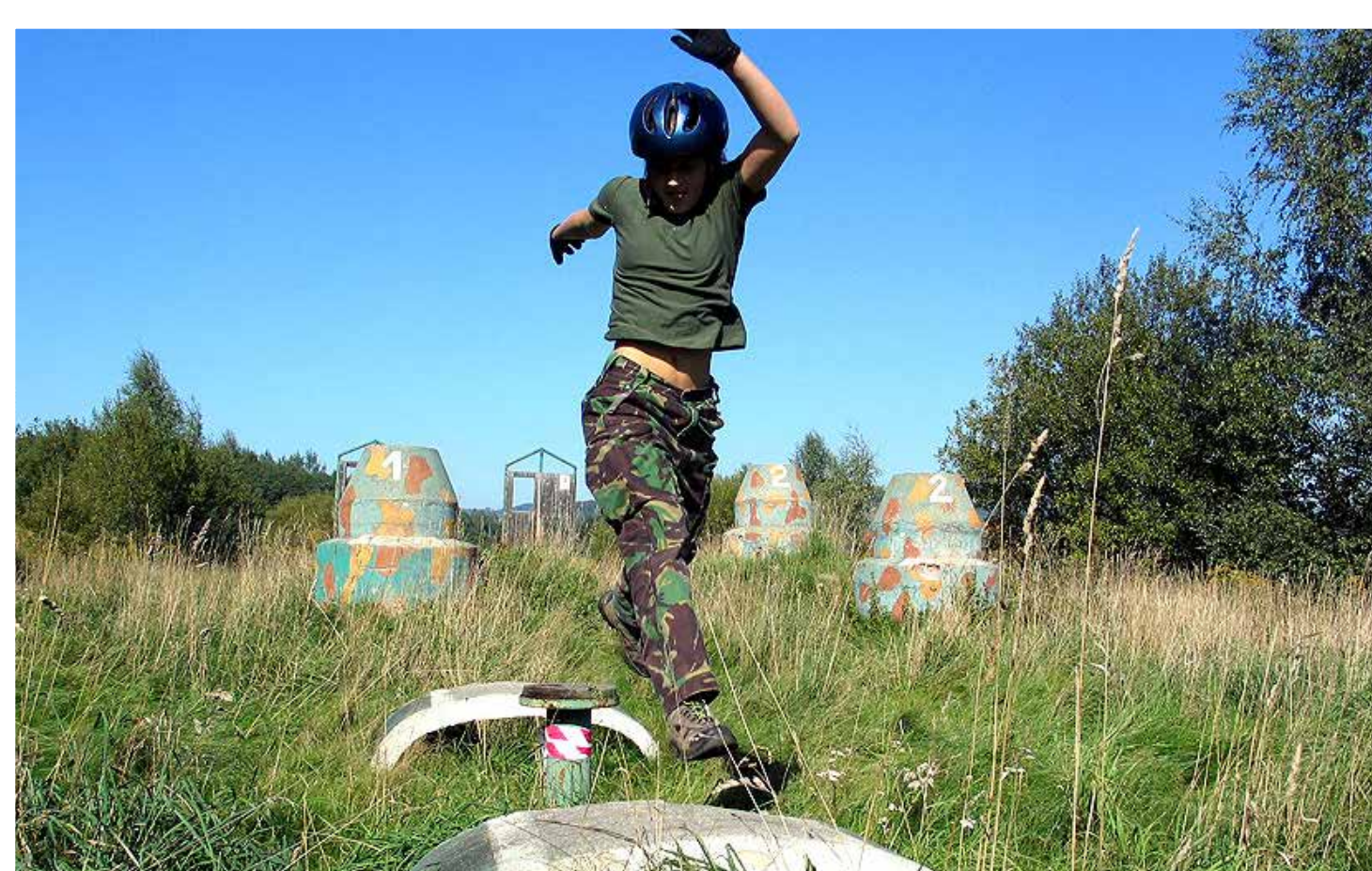
PRZEGLĄDY, FESTIWALE, DZIAŁANIA PROGRAMOWE ⁽²⁾

Rajd Nocny

W latach 90. popularny był Rajd Nocny, organizowany przez 6 Środowiskową Drużynę Harcerzy Starszych i Wędrowników „Kora Brzozowa”. Impreza szybko stała się jednym z bardziej popularnych wydarzeń w hufcu. Był to weekend pełen konkurencji związanych z technikami harcerskimi. Atrakcyjna forma i starannie prowadzona punktacja powodowały, że impreza była popularna a drużyny, które wygrywały, zyskiwały splendor na cały rok.

Gra „Barykada”

Z inicjatywy 39 Drużyny Harcerzy Starszych „Barykada” w hufcu realizowano grę Barykada. To gra na wzór reality show, w której liczą się umiejętności harcerskie i odporność psychiczna. Każdy startuje sam i na każdym etapie odpada uczestnik z najmniejszą liczbą punktów. Trzech wchodzi do finału, zwycięzca jest tylko jeden.

Rajd „Dromader”

Rajd Dromader, 2007 r. Ten rajd był wyzwaniem dla piechurów, aby go ukończyć, trzeba było przejść jednego dnia 50 kilometrów! Harcerze zaczęli o świcie, a kończyli często po zmroku.

Festiwal „Byle do Wiosny”

W latach 90. i na początku 2000 r. w hufcu organizowano festiwal „Byle do Wiosny”. Pierwsze edycje odbyły się w Piechowicach (na zdjęciu), później w Kowarach. Festiwal pod tą nazwą odbywa się do dzisiaj w Mysłakowicach, ale organizowany jest przez Gminny Ośrodek Kultury, przy wsparciu miejscowych harcerzy.

Turniej Technik Harcerskich

Rozstawić namiot, ugotować posiłek na kuchni polowej, odnaleźć punkt w terenie, nadać meldunek alfabetem Morse’a przy pomocy chorągiewek – wszystko to zawiera Turniej Technik – czyli jedna z najnowszych propozycji programowych hufca, choć opartych o techniki stare, jak samo harcerstwo ;) Jest to rywalizacja zastępów i patroli. Od 2023 roku odbywa się w ramach Zakończenia Roku Harcerskiego.

Ogólnopolski Rajd Turystyczny „Granica”

Jeleniogórski hufiec jest mocno związany z Ogólnopolskim Rajdem Turystycznym „Granica”, choćby dlatego, że odbywa się on na naszym terenie. Od kilkunastu lat jesteśmy organizatorem jednej z tras – trasy III. Rajd to jedna z największych imprez Chorągwi Dolnośląskiej ZHP, zrzesza ponad tysiąc harcerek i harcerzy z całej Polski. Na „jeleniogórskiej” trasie uczestniczy zwykle między 150 a 200 uczestników. Tuż przed pandemią – w 2019 roku – Hufiec Karkonoski w imieniu chorągwi, był głównym organizatorem całego przedsięwzięcia.

Dolnośląski Festiwal Kultury Harcerskiej „Jelonek”

Dolnośląski Festiwal Kultury Harcerskiej „Jelonek” (wcześniej jako Dolnośląski Festiwal Piosenki Harcerskiej i Patriotycznej „Jelonek”) – to jedno z najważniejszych przedsięwzięć programowych, organizowanych przez hufiec. Impreza odbywa się już od 17. lat w partnerstwie w Jeleniogórskim Centrum Kultury, a biorą w niej udział zespoły harcerskiego z terenu województwa. Zdjęcia z VII oraz XVII edycji festiwalu.

AKCJE CENTRALNE Z UDZIAŁEM JELENIOGÓRSKICH HARCERZY

Operacje „1001 – Frombork” i „Bieszczady '40”

Namiejszenajwiększejwdziejachpolskiego harcerstwa akcji wybrano Frombork i nazwano **Operacja „1001 – Frombork”**. Nazwa akcji miała nawiązywać do 1001 rocznicy powstania państwa polskiego, choć często za początek akcji podaje się zarówno rok 1966, jak i 1967. Akcja miała na celu odbudowanie miasta, które zostało poważnie zniszczone podczas II wojny światowej – kładziono ulice i chodniki, sadzono drzewka, odbudowywano budynki. Akcja była finansowana m.in. poprzez sprzedaż cegiełek („koperników”).

Operacja „Bieszczady '40” największa i najbardziej znana akcja harcerska lat powojennych, która rozpoczęła się w 1974 roku i miała trwać 10 lat – do czterdziestolecia Polski Ludowej. Miała włączyć harcerzy w zagospodarowanie i ożywienie kulturalne Bieszczad i równocześnie umożliwić im przeżywanie wakacji wśród wspaniałej przyrody dzikich i niedostępnych wtedy gór. Niestety, dobrą i pożyteczną w założeniach ideę, obudowano taką ilością propagandy, sloganów i pustych haseł, a także zaplanowano na tak ogromną skalę, że musiała przekroczyć rozsądne granice i została uznana jako przykład propagandy sukcesu.

Zarówno w operacji „1001 – Frombork” jak i „Bieszczady '40” uczestniczyły delegacje z jeleniogórskiego hufca.

ODNOWIENIE PRZYRZECZENIA HARCERSKIEGO

W 2007 roku w Związku Harcerstwa Polskiego odbywało się odnowienie Przyrzeczenia Harcerskiego, które przypadało na 1 sierpnia, w 100. rocznicę zainicjowania ruchu skautowego przez Roberta Baden-Powella. Był to ważny moment dla harcerzy, symbolizujący rozpoczęcie skautingu na świecie. Data nie jest przypadkowa – związana jest z rozpoczęciem pierwszego obozu skautowego. Jeleniogórscy harcerze uczcili to wydarzenie na Śnieżce.

Drużyny na najwyższy szczyt Karkonoszy wspinały się szlakami, które same sobie obrały. Tam wszyscy uroczyście powtórzyli treść roty Przyrzeczenia Harcerskiego, a na koniec zawiązali krąg i odśpiewali „Bratnie Słowo”.

ZNACZKI, PLAKIETKI, KARTY OKOLICZNOŚCIOWE

Zbiory Komisji Historycznej Karkonoskiego Hufca ZHP

Zbiory zawierają:

- krzyże harcerskie od 1936 r. zebrane przez hm. Andrzeja Gawłowskiego,
- lilijki harcerskie (różne wzory),
- plakietki z różnych lat, rozdawane uczestnikom obozów hufca, chorągwi oraz akcji centralnych,
- plakietki uczestników rajdów hufcowych i szczepowych,
- plakietki zawodów na orientację organizowanych przez hufiec i inne organizacje,
- znaczki i plakietki harcerskich przeglądów kulturalnych,
- plakietki z nazwą hufca z różnych lat,
- plakietki okolicznościowe innych imprez
- proporce okolicznościowe.

W zbiorach komisji jest blisko 500 szt. Oferowanych przez różnych ludzi związanych z ZHP.

Autorami projektów byli instruktorzy jeleniogórskiego hufca ZHP: hm. Jerzy Gruszka, hm. Anna Kokotowska, hm. Waldemar Wiśniewski, hm. Elżbieta Kotlewska, hm. Krzysztof Kaczmarek, hm. Danuta Sitek, hm. Roman Buczniewski i wielu bezimiennych instruktorów.

Cały zbiór do obejrzenia w izbie tradycji ZHP w Jeleniej Górze w siedzibie Karkonoskiego Hufca ZHP.

KARKONOSKI HUFIEC ZHP
W JELENIEJ GÓRZE

Aktualna plakietka Karkonoskiego Hufca ZHP w Jeleniej Górze.

Plakietki, odznaki

Karty okolicznościowe

Dyplomy, odznaki, naszywki ze zbiorów hm. PL Krystyny Truszczyńskiej

